[2009] 3 S.C.R. 931

ଜାତୀୟ ବୀମା କୋ.

ବନାମ

ମେସର୍ସ ସଜ୍ଜନ୍ କୁମାର ଅଗର୍ୱାଲ୍ଲା

(ଦେୱାନୀ ଅପିଲ ସଂଖ୍ୟା 1384/2009)

ମାର୍ଚ୍ଚ 3, 2009

[ଡଃ. ଅରିଜିତ ପଶାୟତ ଏବଂ ଅଶୋକ କୁମାର ଗାଙ୍ଗୁଲି, ନ୍ୟାୟମୂର୍ତ୍ତିଦ୍ୱୟ]

ଖାଉଟି ସୁରକ୍ଷା ଅଧିନିୟମ, 1985:

ମୋଟର ଦୁର୍ଘଟଣା – ବୀମାକୃତ ଯାନ କ୍ଷତିଗ୍ରସ୍ତ – ମାଲିକଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ଦାବି – ଚାଳକଙ୍କର କୌଣସି ବୈଧ ଅନୁଜ୍ଞପ୍ତି ନଥିବା ଆଧାରରେ ବୀମାକାରୀଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ପ୍ରତ୍ୟାଖ୍ୟାନ – ଦର୍ଶାଯାଇଛି: ଗାଡ଼ିଚାଳନା ଅନୁଜ୍ଞପ୍ତି ସମ୍ପର୍କରେ ତଥ୍ୟଗତ ପ୍ରତିବାଦ ଥିବାରୁ, ଅନୁଜ୍ଞପ୍ତି ପ୍ରଦାନକାରୀ କର୍ତ୍ତୃପକ୍ଷଙ୍କଠାରୁ ଆବଶ୍ୟକୀୟ ତଥ୍ୟ ଯାଞ୍ଚ କରିବା ପାଇଁ ଜିଲ୍ଲା ବିଚାରପୀଠକୁ ମାମଲା ପଠାଯାଇଛି ।

ବୀମାକୃତ ବ୍ୟକ୍ତିଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ତାଙ୍କ କାରର କ୍ଷତି ପାଇଁ ଦାୟର କରାଯାଇଥିବା ଏକ ଦାବି ଆବେଦନରୁ ଉପୁଜିଥିବା ତୁରନ୍ତ ଅପିଲରେ, ବିଚାର ପାଇଁ ପ୍ରଶ୍ନ ଥିଲା ଯେ, ବୀମାକାରୀଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ଦାବି କରାଯାଇଥିବା ଗାଡ଼ିଚାଳନାର ଅନୁଜ୍ଞପ୍ତ ଦୁର୍ଘଟଣା ସମୟରେ ଗାଡ଼ି ଚଳାଉଥିବା ବ୍ୟକ୍ତିଙ୍କ ନାମରେ ଜାରି କରାଯାଇ ନଥିଲା କି ।

ବୀମାକର୍ତ୍ତାଙ୍କ ଅପିଲକୁ ଅନୁମତି ଦେଇ ଏବଂ ମାମଲାଟିକୁ ଜିଲ୍ଲା ବିଚାରପୀଠକୁ ପଠାଇ, ନ୍ୟାୟାଳୟ

ଦର୍ଶାଇଛନ୍ତି: ଡି.ଏଲ୍. ସଂଖ୍ୟା 1149 କେଉଁ ବ୍ୟକ୍ତିଙ୍କୁ ଜାରି କରାଯାଇଥିଲା, ସେ ବିଷୟରେ ବିବାଦ ଏକ ଅତ୍ୟନ୍ତ ସଂକୀର୍ଣ୍ଣ ପରିସୀମା ମଧ୍ୟରେ ରହିଛି । ଅପିଲକାରୀ-ବୀମା କମ୍ପାନୀର ତଦନ୍ତକାରୀଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ପ୍ରଦାନ କରାଯାଇଥିବା ସୂଚନା ଅନୁଯାୟୀ, ପ୍ରଶ୍ନରେ ଥିବା ଅନୁଜ୍ଞପ୍ତି କାର ମାଲିକଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ଦାବି କରାଯାଇଥିବା ବ୍ୟକ୍ତିଙ୍କୁ ନୁହେଁ, ବରଂ ଅନ୍ୟ କାହାକୁ ପ୍ରଦାନ କରାଯାଇଥିଲା । ଏହି ପରିସ୍ଥିତିରେ, ଜିଲ୍ଲା ବିଚାରପୀଠ, ରାଜ୍ୟ ଆୟୋଗ ଏବଂ ଜାତୀୟ ଆୟୋଗଙ୍କ ଆଦେଶକୁ ରଦ୍ଦ କରାଯାଇଛି ଏବଂ ଅନୁଜ୍ଞପ୍ତି କର୍ତ୍ତୃପକ୍ଷଙ୍କଠାରୁ ନଥି ମାଗି ଆବଶ୍ୟକୀୟ ତଥ୍ୟ ଯାଞ୍ଚ କରିବା ପାଇଁ ଜିଲ୍ଲା ବିଚାରପୀଠକୁ ପଠାଯାଇଛି । [ଅନୁଚ୍ଛେଦ 6] [933-G-H]

ଦେୱାନୀ ଅପିଲ କ୍ଷେତ୍ରାଧିକାର: ଦେୱାନୀ ଅପିଲ ସଂଖ୍ୟା 1384/2009 ।

ଆର୍.ପି. ସଂଖ୍ୟା 2874/2006ରେ ଜାତୀୟ ଖାଉଟି ବିବାଦ ସମାଧାନ ଆୟୋଗ, ନୂଆଦିଲ୍ଲୀର 6.10.2006 ତାରିଖର ରାୟ ଏବଂ ଆଦେଶରୁ ।

ଅପିଲକାରୀଙ୍କ ପାଇଁ ଏସ୍.ଏଲ୍. ଗୁପ୍ତା, ଏ.ଭି. ଶର୍ମା ଏବଂ ଗୁଡୱିଲ ଇନ୍ଦୀଭର ।

ଉତ୍ତରଦାତାଙ୍କ ପାଇଁ ରତ୍ନିକ ପଣ୍ଡା ।

ନ୍ୟାୟାଳୟଙ୍କର ରାୟ **ଡଃ. ଅରିଜିତ ପଶାୟତ, ନ୍ୟାୟମୂର୍ତ୍ତିଙ୍କ** ଦ୍ୱାରା ପ୍ରଦାନ କରାଯାଇଥିଲା ।

1. ଅନୁମତି ପ୍ରଦାନ କରାଗଲା ।

2. ଏହି ଅପିଲରେ ଜାତୀୟ ଖାଉଟି ବିବାଦ ସମାଧାନ ଆୟୋଗ, ନୂଆଦିଲ୍ଲୀ (ସଂକ୍ଷେପରେ 'ଜାତୀୟ ଆୟୋଗ') ଦ୍ୱାରା ପାରିତ କରାଯାଇଥିବା ଆଦେଶକୁ ଆପତ୍ତି କରାଯାଇଛି । କଟକରେ ରାଜ୍ୟ ଖାଉଟି ବିବାଦ ସମାଧାନ ଆୟୋଗ, ଓଡ଼ିଶା ଦ୍ୱାରା ପାରିତ କରାଯାଇଥିବା 25.7.2006 ତାରିଖର ଆଦେଶକୁ (ସଂକ୍ଷେପରେ 'ରାଜ୍ୟ କମିଶନ') ଜାତୀୟ ଆୟୋଗଙ୍କ ସମ୍ମୁଖରେ ଆପତ୍ତି କରାଯାଇଥିଲା । ରାଜ୍ୟ ଆୟୋଗଙ୍କ ନିକଟରେ ଅପିଲ ଜିଲ୍ଲା ଖାଉଟି ବିବାଦ ସମାଧାନ ବିଚାରପୀଠ, ଅନୁଗୁଳ (ସଂକ୍ଷେପରେ 'ଜିଲ୍ଲା ବିଚାରମଞ୍ଚ') ଦ୍ୱାରା ପାରିତ କରାଯାଇଥିବା ଆଦେଶ ବିରୁଦ୍ଧରେ ନିର୍ଦ୍ଦେଶିତ ହୋଇଥିଲା ।

3. ଏହି ବିବାଦ ଏକ ଅତ୍ୟନ୍ତ ସଂକୀର୍ଣ୍ଣ ସୀମା ମଧ୍ୟରେ ରହିଛି ।

ଉତ୍ତରଦାତା ଆରୋପ କରି ଏକ ଅଭିଯୋଗ ଦାଖଲ କରିଥିଲେ ଯେ, କୌଣସି ବୈଧ କାରଣ ବିନା ତାଙ୍କର କ୍ଷତିପୂରଣ ଦାବିକୁ ପ୍ରତ୍ୟାଖ୍ୟାନ କରାଯାଇଥିଲା । ତାଙ୍କ ମାମଲା ଥିଲା ଯେ, ସେ ମାରୁତି କାର୍ ସଂଖ୍ୟା QR- 6/D/0121ର ମାଲିକ ଥିଲେ । ଗାଡ଼ିଟି ଅପିଲକାରୀଙ୍କ ପାଖରେ ବୀମାର ବିଷୟ ଥିଲା । 23.2.2001ରେ ଗାଡ଼ିଟି ଛତିଶଗଡ଼ ରାଜ୍ୟରେ ଏକ ଦୁର୍ଘଟଣାର ସମ୍ମୁଖୀନ ହୋଇଥିଲା ଏବଂ ଏହା ଗୁରୁତର ଭାବେ କ୍ଷତିଗ୍ରସ୍ତ ହୋଇଥିଲା । ସୂଚନା ପାଇବା ପରେ, ଅପିଲକାରୀ ଜଣେ ସର୍ବେକ୍ଷଣକାରୀଙ୍କୁ ସ୍ଥାନ ସର୍ବେକ୍ଷଣ କରିବା ପାଇଁ ପଠାଇଥିଲେ । ଦାବିଦାରଙ୍କ ଅନୁଯାୟୀ ଏକ ଚୁକ୍ତିନାମା ଥିଲା ଯେ, ଗାଡ଼ିର କ୍ଷତି ପାଇଁ ଦାବିଦାରଙ୍କୁ 1,95,000 ଟଙ୍କା ପ୍ରଦାନ କରାଯିବ । କିନ୍ତୁ ଦୁର୍ଘଟଣା ସମୟରେ ଗାଡ଼ି ଚଳାଉଥିବା ଚାଳକଙ୍କ ପାଖରେ ପ୍ରଭାବଶାଳୀ ଗାଡ଼ି ଚାଳନା ଅନୁଜ୍ଞପ୍ତି ନଥିଲା ବୋଲି ଦର୍ଶାଇ ଅପିଲକାରୀ ଏହି ଦାବିକୁ ପ୍ରତ୍ୟାଖ୍ୟାନ କରିଥିଲେ । ଜିଲ୍ଲା ବିଚାରପୀଠ ସମ୍ମୁଖରେ ଉତ୍ତରଦାତାଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ଢେଙ୍କାନାଳର ଅନୁଜ୍ଞପ୍ତି କର୍ତ୍ତୃପକ୍ଷଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ଜାରି କରାଯାଇଥିବା ସଂଖ୍ୟା 1149 ବିଶିଷ୍ଟ 22.7.1999 ତାରିଖର ଗାଡ଼ି ଚାଳନା ଅନୁଜ୍ଞପ୍ତିର ଏକ ନକଲ ଦାଖଲ କରାଯାଇଥିଲା । ଏହା କୁହାଯାଇଥିଲା ଯେ, ତାଙ୍କୁ 22.10.1998ରେ ପ୍ରଶିକ୍ଷଣ ଅନୁଜ୍ଞପ୍ତି ସଂଖ୍ୟା 2081 ଅନୁଯାୟୀ ହାଲୁକା ମୋଟର ଯାନ ଅନୁଜ୍ଞପ୍ତି ପ୍ରଦାନ କରାଯାଇଥିଲା । 1.8.2000ରେ ତାଙ୍କୁ ପ୍ରଶିକ୍ଷଣ ଅନୁଜ୍ଞପ୍ତି ପ୍ରଦାନ କରାଯାଇଥିଲା ଏବଂ ଭାରୀ ମାଲବାହୀ ଯାନ ଏବଂ ଯାତ୍ରୀବାହୀ ଯାନ ଚଳାଇବା ପାଇଁ ତାଙ୍କୁ ଅନୁମତି ଦିଆଯାଇଥିଲା । ଅଧିଗ୍ରହଣ ଶୁଳ୍କ ପ୍ରଦାନ କରାଯାଇଛି ଏବଂ ତେଣୁ ଚାଳକଙ୍କ ପାଖରେ ଏକ ବୈଧ ଗାଡ଼ି ଚାଳନା ଅନୁଜ୍ଞପ୍ତି ଥିଲା । ଏହି ଆଳକୁ ଜିଲ୍ଲା ବିଚାରପୀଠଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ଗ୍ରହଣ କରାଯାଇଥିଲା ।

ରାଜ୍ୟ ଆୟୋଗ, ଅପିଲକାରୀଙ୍କ ଅପିଲକୁ ଏହି ଆଧାରରେ ଗ୍ରହଣ କରିନଥିଲେ ଯେ, ଉତ୍ତରଦାତାଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ଉପସ୍ଥାପିତ ନଥିକୁ ଦୃଷ୍ଟିରେ ରଖି ଦାବିର ପ୍ରତ୍ୟାଖ୍ୟାନ କରିବାର କୌଣସି ଆଧାର ନାହିଁ । ଜାତୀୟ ଆୟୋଗ ଏହି ଆକ୍ଷେପିତ ଆଦେଶ ଦ୍ୱାରା ଦର୍ଶାଇଛନ୍ତି ଯେ, ଚାଳକ ସଚ୍ଚିଦାନନ୍ଦ ନାୟକଙ୍କ ଗାଡ଼ି ଚାଳନା ଅନୁଜ୍ଞପ୍ତିକୁ ଯାଞ୍ଚ କରିଥିବା ରାଜ୍ୟ ଆୟୋଗଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ନଥିଭୁକ୍ତ କରାଯାଇଥିବା ଅନୁସନ୍ଧାନକୁ ଦୃଷ୍ଟିରେ ରଖି ହସ୍ତକ୍ଷେପ ପାଇଁ କୌଣସି ପରିସର ନଥିଲା ।

4. ଅପିଲକାରୀଙ୍କ ପାଇଁ ବିଜ୍ଞ ଅଧିବକ୍ତାଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ଏହା ଦର୍ଶାଯାଇଛି ଯେ, ତଦନ୍ତକାରୀ ଅର୍ଥାତ୍ ମହେଶ କୁମାର ସାହୁଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ଏକ ନିର୍ଦ୍ଦିଷ୍ଟ ତଦନ୍ତ କରାଯାଇଥିଲା, ଯାହାଙ୍କୁ ପ୍ରଶ୍ନରେ ଥିବା ଅନୁଜ୍ଞପ୍ତି ଯାଞ୍ଚ କରିବା ପାଇଁ ନିଯୁକ୍ତ କରାଯାଇଥିଲା ।

ତଦନ୍ତକାରୀ ଜାଣିବାକୁ ପାଇଲେ ଯେ, ଏହା ଅନ୍ୟ କାହା ନାମରେ ଥିଲା । ତେଣୁ, ଜିଲ୍ଲା ବିଚାରପୀଠ ତଥା ରାଜ୍ୟ ଆୟୋଗ ଏବଂ ଜାତୀୟ ଆୟୋଗ ଉତ୍ତରଦାତାଙ୍କୁ ପ୍ରତିକାର ପ୍ରଦାନ କରିବା ଉଚିତ ନଥିଲା ।

5. ଅନ୍ୟପକ୍ଷରେ ଉତ୍ତରଦାତାଙ୍କ ପାଇଁ ବିଜ୍ଞ ଅଧିବକ୍ତା ଉପସ୍ଥାପନ କରିଥିଲେ ଯେ, ବୀମା କର୍ତ୍ତାଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ପ୍ରଦାନ କରାଯାଇଥିବା ବିବରଣୀ ସ୍ପଷ୍ଟ ଭାବରେ ସୂଚିତ କରୁଥିଲା ଯେ, ଚାଳକଙ୍କର ଏକ ବୈଧ ଗାଡ଼ି ଚାଳନା ଅନୁଜ୍ଞପ୍ତି ଥିଲା ।

6. ଯାହା ଉପରେ ଉଲ୍ଲେଖ କରାଯାଇଛି, କେଉଁ ବ୍ୟକ୍ତିଙ୍କୁ ଡି.ଏଲ୍. ସଂଖ୍ୟା 1149 ଜାରି କରାଯାଇଥିଲା, ସେ ବିଷୟରେ ଏକ ଅତ୍ୟନ୍ତ ସଂକୀର୍ଣ୍ଣ ପରିସୀମା ମଧ୍ୟରେ ଏହି ବିବାଦ ରହିଛି । ଉତ୍ତରଦାତାଙ୍କ ଅନୁଯାୟୀ ଏହା ସଚ୍ଚିଦାନନ୍ଦ ନାୟକଙ୍କୁ ଜାରି କରାଯାଇଥିଲା । କିନ୍ତୁ ଅପିଲକାରୀ-କମ୍ପାନୀର ତଦନ୍ତକାରୀଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ପ୍ରଦାନ କରାଯାଇଥିବା ସୂଚନା ଅନୁଯାୟୀ ସମ୍ପୃକ୍ତ ଅନୁଜ୍ଞପ୍ତି ସନ୍ତୋଷ କୁମାର ମହାରଣା ନାମକ ଜଣେ ବ୍ୟକ୍ତିଙ୍କୁ ଜାରି କରାଯାଇଥିଲା । ଉପରୋକ୍ତ ପୃଷ୍ଠଭୂମିକୁ ଦୃଷ୍ଟିରେ ରଖି ଆମେ ଜିଲ୍ଲା ବିଚାରପୀଠ, ରାଜ୍ୟ ଆୟୋଗ ଏବଂ ଜାତୀୟ ଆୟୋଗଙ୍କ ଆକ୍ଷେପିତ ଆଦେଶକୁ ରଦ୍ଦ କରିବା ଏବଂ ଅନୁଜ୍ଞପ୍ତି କର୍ତ୍ତୃପକ୍ଷଙ୍କଠାରୁ ନଥି ମାଗି ଆବଶ୍ୟକୀୟ ତଥ୍ୟ ଯାଞ୍ଚ କରିବା ପାଇଁ ଜିଲ୍ଲା ବିଚାରପୀଠକୁ ମାମଲା ପଠାଇବା ଉଚିତ ବୋଲି ଭାବୁଛୁ । ପକ୍ଷମାନଙ୍କୁ ସେମାନଙ୍କର ଦାବିର ସମର୍ଥନରେ ତଥ୍ୟ ରଖିବାକୁ ଅନୁମତି ଦିଆଯିବ ।

7. ଉପରୋକ୍ତ ସୀମା ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ଅପିଲକୁ ଅନୁମତି ଦିଆଯାଇଛି ।

ଆର୍.ପି. ଅପିଲକୁ ଅନୁମତି ଦିଆଯାଇଛି ।

ଅସ୍ୱୀକରଣ

"ଉପଭାଷାରେ ଅନୁବାଦିତ ରାୟ କେବଳ ମକଦ୍ଦମାରେ ପକ୍ଷଭୁକ୍ତ ବ୍ୟକ୍ତିଙ୍କର ସୀମିତ ବ୍ୟବହାର ଏବଂ ତାଙ୍କ ଆଞ୍ଚଳିକ ଭାଷାରେ ବୋଧଗମ୍ୟ ହେବା ନିମନ୍ତେ ଉଦ୍ଦିଷ୍ଟ ଏବଂ ଅନ୍ୟ କୌଣସି ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟ ନିମନ୍ତେ ଏହା ବ୍ୟବହାର କରାଯାଇନପାରେ । ସମସ୍ତ ବ୍ୟବହାରିକ ଏବଂ ସରକାରୀ ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟ ନିମନ୍ତେ ରାୟର ଇଂରାଜୀ ସଂସ୍କରଣଟି ପ୍ରାମାଣିକ ବିବେଚିତ ହେବ ଏବଂ ସମସ୍ତ କାର୍ଯ୍ୟାନ୍ୱୟନ ଏବଂ ନିଷ୍ପାଦନ ନିମନ୍ତେ ଏହା ଉପଯୁକ୍ତ ବିବେଚିତ ହେବ। "

ଅନୁବାଦକ
ସତ୍ୟରଞ୍ଜନ ସାମଲ
ଓଡ଼ିଶା ଉଚ୍ଚ ନ୍ୟାୟାଳୟ